

PÄÄKIRJOITUS

Niin paljon ja niin vähän. Näin voitaisiin kuvata teknologian historian harrastusta kuluneena vuonna Suomessa. Erinomaisia väitöskirjoja, tieteellisiä artikkeleita, näyttelyitä, muistelmia ja katsauksia on ilmestynyt huomattava määrä. Tästä huolimatta niin vähän näkyvää on saatu aikaiseksi. Suuren yleisen tavoittaminen, jota alan yhdistykset, tutkijat ja harrastajat ovat vuosikausia toivoneet, näyttää siirtyneen jälleen askeleen kauemmaksi.

Tilanne on täysin toinen muissa pohjoismaissa. Ruotsi kipusi maailman valokeilaan järjestäessään teknologian historian maailmakokouksen Uppsalassa kaksi vuotta sitten. Norjassa Trondheimin teknilliseen korkeakouluun perustettiin puolestaan alan professuuri menneenä syksynä. Tanskalaisilla on ollut jo vuosia Roskilden tutkimus- ja opetusyksikkö, jossa vieraillee vuosittain kymmeniä maailman johtavia tutkijoita.

Miksi heillä, kun ei meillä? Syitä on varmaan satoja. Helpoin vastaus olisi raha. Ruotsi, Norja ja Tanska ovat rikkaita verrattuna Suomeen. Mutta varallisuuserot ovat kuitenkin sen verran kapeat, ettei niillä voi koko ongelmaa selittää.

Kulttuuriero on toinen usein kuultu selitys. Ruotsilla, Norjalla ja Tanskalla on pitkät teolliset perinteet, joita kannattaa vaalia. Suomalaisen metsäkansan teolliset juuret eivät ole yhtä syvällä, mutta kyllä nekin tavoittelevat kohta kahden vuosikymmenen syvyyttä.

Mistä homma sitten kiikastaa? Uskoisin, että yhteistyökyky tai sen puute selittää Suomen ja muiden pohjoismaiden välisiä eroja. Esimerkiksi Ruotsissa suuret yritykset, museot, yliopistot, korkeakoulut, arkistot, säätiöt ja tiedepuistot ovat työskennelleet yhdessä jo vuosikymmeniä. Näin on luotu vahva kuva Ruotsin teollisesta menneisyydestä. Yhteistyössä kuvasta on tullut myös niin uskottava, että se kelpaa ruotsalaisten suuryritysten markkinointiin.

Suomessa hedelmällisen ja rakentavan yhteis-

työn korvaa yhteistyön puute. Lupaavatkin hankkeet kariutuvat henkilökohtaisiin riitoihin tai instituutioiden väliseen järjettömään kilpailuun. Riidoista seuraa katkeruus, joka kestää yleensä isältä pojalle. Toisaalta yhteistyöhön ei ole usein edes käytännöllisiä mahdollisuuksia, sillä jokainen haluaa tehdä työtään tai harrastustaan ehdottomasti yksin tietämättä toisten vastaavista harrastuksista.

Teknologian historian ammattilaiset ja harrastajat voisivat hyvin murtaa vanhan taian ja aloittaa rakentavan yhteistyön. Tietääkseni millään ryhmällä tai instituutiolla ei ole vakavia erimielisyyksiä toisten kanssa. Kenelläkään ei myöskään pitäisi olla enempää saatavaa kuin toisella.

Mitä hyvä yhteistyö sitten tarjoaisi? Tuskin tulossa on suuria valtion avustuksia tai monivuotisia apurahoja. Tuskin tulossa on myöskään akateemisia oppituelleja ja eläkevirkoja. Ja tuskin tulossa on myöskään pikaista yleisön palautetta.

Mutta uskon, että yhteistyö tarjoaa kiehtovia kokemuksia, stimuloivan älyllisen keskusteluympäristön, laajenevan ymmärryksen ja unohtumattomat muistot. Nämä hyvät puolet eivät maksa paljoa, mutta niiden eteen on tehtävä työtä.

Yhteistyö täytyy olla luontevaa ja sitä on tehtävä monilla eri tasoilla. Tarvitaan myös kanavia, joiden kautta yksilöt ja yhteisöt pääsevät välittämään mielipiteitään. Museot, arkistot, yritykset, yliopistot, korkeakoulut, lehdistö ja viestimet ovat kaikki yhteistyökykyisiä yksiköitä. Tekniikan Waiheita tarjoaa myös palveluksiaan kaikille yhteistyötä kaipaaville. Lehti ei diskriminoi, se ei käännä selkäänsä uusille tai vanhoille ajatuksille, eikä se luovu leikistä.

Toimituksen puolesta kiitämme lukijoita ja tutkijoita tästä ensimmäisestä 'uuden lehden' vuodesta. Toivottavasti niitä tulee useita jatkoksi. Hyvää joulua ja yhteistyökykyistä uutta vuotta.

Kalle Michelsen